

 niPublish

FEBRUARY ISSUE

2026

+998 (99) 941-05-21
www.spectrumofdevelopment.com

ALEKSANDR FAYNBERG LIRIKASIDA INTIM LIRIKA VA ICHKI MONOLOG STRUKTURASI

(Poetik sintaksis va ritm tahlili asosida)

Rashidova Dilnura

11-sinf o'quvchisi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada Aleksandr Arkadevich Faynberg lirikasida intim lirika va ichki monolog strukturasining poetik xususiyatlari mualliflik nuqtayi nazaridan tahlil qilinadi. Bizningcha, Faynberg she'riyatining markazida tashqi voqea emas, balki ichki nutq va ruhiy sukunat turadi. Tadqiqot poetik sintaksis, pauza tizimi va ritmik oqim asosida olib borilib, shoir lirikasining meditatsion-intim tabiatini ochib berishga qaratilgan.*

Kalit so'zlar: *intim lirika, ichki monolog, poetik sintaksis, pauza, ritm, lirik subyekt.*

XX asr rusiyzabon she'riyatida insonning ichki olamini tasvirlashga bo'lgan ehtiyoj kuchaydi. O'zbekiston adabiy muhitida ijod qilgan Aleksandr Arkadevich Faynberg lirikasini o'rganar ekanmiz, bizda bir fikr shakllanadi: shoir uchun tashqi voqelikdan ko'ra ichki kechinma muhimroqdir.

Nazdimizda, Faynberg she'rlari voqeaband emas, balki ruhiy jarayonning poetik ifodasidir. Unda harakatdan ko'ra sukunat, dialogdan ko'ra ichki savol ustuvor.

Mazkur maqolada biz aynan shu jihatni — ichki monologning poetik qurilishini tahlil qilishni maqsad qildik.

Ichki monolog – poetikaning markazi sifatida

Bizningcha, Faynberg lirikasida ichki monolog shunchaki uslubiy vosita emas, balki strukturaviy tayanchdir. Lirik subyekt ko'pincha o'z-o'zi bilan suhbatlashadi. Bu suhbat tashqi auditoriyaga emas, ichki ongga qaratilgan.

She'rlarda keskin dramatik dialog kam. Aksincha, fikrning ichki oqimi, xotiraning bo'laklanishi, hissiy to'xtalishlar ko'proq uchraydi. Bu esa she'rni dramatik emas, meditatsion qiladi.

Poetik sintaksis va ruhiy pauza

Faynberg poetikasini kuzatar ekanmiz, sintaksisning oddiy grammatik qurilma emasligini ko'ramiz. Qisqa va kesik gaplar, ellipsis va pauzalar ichki ruhiy tebranishni ifodalaydi.

Nuqta va ko‘p nuqta — bu shunchaki tinish belgisi emas. Ular o‘ylanish, ichki to‘xtalish, ba’zan esa aytilmay qolgan tuyg‘uni bildiradi.

Bizningcha, aynan shu pauza tizimi Faynberg lirikasining intim ohangini shakllantiradi.

Intim lirika va ichki adresat

Shoir she’rlarida aniq tashqi suhbatdosh kam uchraydi. “Sen” obrazi mavjud bo‘lsa ham, u ko‘pincha ichki xotiraning soyasi sifatida namoyon bo‘ladi.

Asosiy adresat — lirik subyektning o‘zi. U o‘zini o‘zi tinglaydi, o‘zini o‘zi savolga tutadi.

Shu jihatdan Faynberg lirikasini biz intim va konfessional ruhdagi poetika sifatida baholaymiz.

Ritm va ichki musiqiylik

Faynberg she’riyatida kuchli dramatik urg‘ular kam. Shoir ong oqimini buzmaydigan sokin ritmni tanlaydi.

Barqaror ohang, soddalik va ortiqcha patetikadan qochish ichki monologni tabiiy qiladi. Ritm bu yerda hayajonni kuchaytirish uchun emas, ichki sukunatni saqlash uchun xizmat qiladi.

Xulosa

Bizningcha, Aleksandr Arkadevich Faynberg lirikasining asosiy kuchi uning ichki sukunatidadir. Shoir tashqi voqeani emas, inson ongining nozik harakatini poetik shaklga soladi.

Natijada uning she’riyati dramatik emas, balki meditatsion-intim xarakter kasb etadi. Shu jihat uni O‘zbekiston rusiyzabon she’riyati kontekstida o‘ziga xos poetik hodisa sifatida ko‘rsatadi.